

חיבטים לשוניים בפרשת ואתחנן סט

דקדוקי מילים וחלקם בעלי שינוי משמעות בפרשת ואתחנן ובהפטרה ובראשון של עקב

- ג כג **וְאֶתְחַנֵּן**: הנר"ן בפתח. **אֲדַנִּי יְיָ**: אע"פ שבספר תורה כתוב שם הויה כאן הוא נקרא: **אֱלֹהִים**.
לכן צריכים לשים לב לניקוד שם הויה, הניקוד שהובא כאן מתאים לשם אלה'
ג כה **אֲעֲבֹרָה**: העי"ן בשווא נח. **הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹן**: יש להאיץ מעט את קריאת התיבה
הַזֶּה להסמיכה לתיבה הקודמת שכן הטפחא הוא המפסיק העיקרי **הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה - וְהַלְבָּנוֹן**
ג כו **אֶל-תּוֹסֹף**: הטעם בתי"ו מלעיל, הסמ"ך בסגול
ד ב **עַל-הַדְּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי**: תיבת **עַל-הַדְּבָר** מוטעמת בפשטא ולא בקדמא
ד ט **הַשֶּׁמֶר**: במלעיל
ד י **כָּל-הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים**: יש לשים לב לצירוף הטעמים הלא כל כך מצוי, פשטא-קדמא-
מהפך-פשטא
ד יא **וְהָהָר**: בגרשיים ולא ברביע
ד יב **זוֹלָתִי**: מלרע, הטעם לא נסוג
ד יד **וְאֲתִי**: בגרשיים ולא ברביע
ד יח **בְּאֲדָמָה**: הבי"ת בקמץ
ד כא **עֲבָרִי**: העי"ן בקמץ קטן
ד כג **פֶּן-תִּשְׁכַּחוּ אֶת-בְּרִית ה'**: פשטא-מהפך-פשטא ולא קדמא-מהפך-פשטא. **תִּמְוֹנַת כָּל**: טעם
נסוג אחור למ"ם, כן הדבר גם בהמשך
ד כד **קִנְאָה**: דגש חזק בנר"ן, לשון קינאה
ד כה **וַעֲשִׂיתֶם פְּסָל**: טעם נסוג אחור לשי"ן. **בְּעֵינֵי ה'-אֱלֹהֶיךָ**: המרכא במילה **בְּעֵינֵי** ושם ה'
במקף לא במרכא
ד כו **הַעִדְתִּי**: במלעיל, טעם תלישא אינו מורה על מקום ההטעמה
ד ל **וְשַׁבָּת וְשִׁמְעַתָּה**: שתיהן במלרע
ד לא **נִשְׁבַּע**: יש להקפיד על קריאת העי"ן שלא תישמע כה"א
ד לב **הַנְּהִיָּה**: ה"א שנייה בשווא נח
ד לג **הַשֶּׁמֶע**: במלעיל ונחץ קל במ"ם מפני הגעיה
ד לב **הִרְאֵתָה**: הה"א בקמץ קטן
ד לו **לִיִּסְרֹךְ**: כ"ף סופית דגושה
ד לח **לְהוֹרִישׁ גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצָמִים**: יש לשים לב לצירוף הטעמים הנדיר. **לְתֵת-לָךְ**: געיה
בלמ"ד הראשונה
ד לט : **וַיִּדְעַתָּה ... וְהַשַּׁבָּת**: שתיהן מלרע
ד מ **וְשִׁמְרָתָהּ**: מלרע
ד מא **מִזְרָחָהּ**: במלרע, הזי"ן בשווא נח והרי"ש אחריה בשווא נע, לא בקמץ
ד מג **לְמַנְשֵׁי**: געיה בלמ"ד והמ"ם בשווא נע
ד מח **שִׂיאָן**: שי"ן שמאלית
ה ג **אֲנַחְנוּ אֱלֹהֵי פֶה הַיּוֹם כָּלְנוּ חַיִּים**: יש להאיץ מעט את קריאת תיבת **הַיּוֹם** המוטעמת
בטפחא, להסמיכה לתיבה שלפניה שלא יישמע כאילו המפסיק העיקרי הינו התביר : **אֲנַחְנוּ אֱלֹהֵי**
פֶה הַיּוֹם - כָּלְנוּ חַיִּים. אֱלֹהֵי פֶה: ללא דגש בפ"א
בטעם תחתון : **מִבֵּית עֲבָדִים** במונח-אתנחתא ולא במרכא-סו"פ, דהיינו, פסוק ראשון מתחיל
אָנֹכִי ה' ומסתיים **עַל-פְּנֵי**. יוצא לפי זה שפסוק זה כולל את כל הדיבר הראשון ותחילת הדיבר
השני.

לקוראים בטעם עליון : מְבִית עֲבָדִים במרכא-סו"פ. אין להשיג כלל על הרביע שיש בקורן במילה עבדים. תיבת אַנְכִי מוטעמת בטפחא כך שכל הדיבר הראשון בפסוק אחד . הפסוק השני מתחיל לֹא יְהִי-לְךָ וטעם אתנח בתיבת לְשָׁנָי. יוצא שכל דיבר ודיבר נתון בפסוק נפרד.

ההערות הבאות מתייחסות בעיקר לקריאה בטעם עליון:

ה ו אַנְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ... עֲבָדִים: הדיבר הראשון כולו בפסוק אחד , תיבת עֲבָדִים בטעם סו"פ (סילוק)

ה ח כָּל-תְּמוּנָה: יש להיזהר לא להוסיף וא"ו החיבור כמו במקבילה בפרשת יתרו

ה ט תְּעַבְדֶם: הת"ו בקמץ גדול והעי "ן בקמץ קטן . קָנָא: קוף פתוחה יש להקפיד על הדגשת הנ"ן כן הדבר בהמשך בפרק ו טו

ה י וְעֵשֶׂה חֶסֶד: טעם נסוג אחור לע"ן. לְאֲלָפִים: הלמ"ד פתוחה

ה יג לפי טעם תחתון : וְעֵשֶׂה כָּל-מְלָאכְתָּךְ לפי טעם עליון : וְעֵשֶׂה כָּל-מְלָאכְתָּךְ. בטעם התחתון וְעֵשֶׂה בטיפחא ואז הכ"ף בתיבה כָּל דגושה; בעליון וְעֵשֶׂה במונח ועל כן הכ"ף בתיבה כָּל, רפויה

ה יד אַתָּה וּבְנֶיךָ-וּבְתֶךָ וְעַבְדֶּךָ-וְאֹמְתֶךָ וְשׁוֹרְךָ וְחֹמְרֶךָ וְכָל-בְּהֵמָתֶךָ: יש לשים לב להבדלים בין מקרא זה לבין המקבילה בפרשת יתרו (גם במילים גם בטעמים)
ה טז יִיטֵב לְךָ: טעם נסוג אחור ליר"ד

ה יז וְלֹא תִנָּאֵף וְלֹא תִגְנֹב : וא"ו החיבור בראש כל דיבר ב שונה מפרשת יתרו תחתון : לֹא תִרְצַח וְלֹא תִנָּאֵף: בשתי מערכות הטעמים הצד"י והאל"ף קמוצות, לעומת זאת, התו"ן בתחתון רפויות, ובעליון, בדגש

ה יח וְעַבְדוּ וְאֹמְתוּ שׁוֹרוֹ וְחֹמְרוֹ : וא"ו החיבור מנוקדת שוא , פתח, פתח (ניקוד בפתח לפני גרונית חטופה למנוע שני חטפים בראש מילה)

ה כ כְּשִׁמְעֵכֶם: השי"ן בקמץ קטן

ה כד וְשָׁמַע: געיה בשורק והשי"ן בשווא נע (לא בחטף כפי שמופיע בחלק מהדפוסים)

ו ב מְצִוְךָ: כ"ף סופית רפויה

ו ד שָׁמַע: יש להקפיד בקריאת העי "ן. יִשְׂרָאֵל: להיזהר לא לומר אִישְׂרָאֵל . ובאותיות אנגליות: Yisrael ולא Israel!

אֶחָד: לפי הדין צריכים להאריך בדל"ת¹¹

ו ז בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ: הב"ת שבראש תיבת בְּבֵיתְךָ בדגש קל למרות שהתיבה שלפניה בטעם משרת ומסתיימת בהברה פתוחה². וּבְשִׁכְבְּךָ: הב"ת אחרי הו"ו בשוא נח אע"פ שבאות לפנייה יש געיה

ו י לְאֲבֹתֶיךָ לְאֲבָרְהָם: שתי תיבות רצופות בטעם תביר. לְתֵת לְךָ: טעם נסוג אחור ללמ"ד

ו יא וּבָתִּים: אזלא-גרש באותה תיבה ובהברות סמוכות, הת"ו דגושה. לֹא-מְלֵאתָ: במלעיל

ו יג תִּירָא וְאֵתוּ תַעֲבֹד: יש להזהר מפסוק דומה: דברים י כ תִּירָא אֵתוּ תַעֲבֹד

ו טז בַּמָּסָה: כאן הב"ת בפתח בשונה ממשנהו בפרשת וזאת הברכה

ו יח יִיטֵב לְךָ: טעם נסוג אחור ליר"ד. וּבָאֵת: במלעיל

ו כ כִּי-יִשְׁאָלְךָ: האל"ף בקמץ רחב והלמ"ד בשוא נע

¹¹ אֶחָד: במבטא רגיל שאינו מבחין בין דל"ת דגושה לרפויה, או יותר נכון בדל"ת רפויה, אי-אפשר להאריך בדל"ת, יש שכדי "לפתור" בעיה זו מוסיפים כעין צליל של נו"ן מתמשך ואין זה פתרון

² במחברת התיגאן כלל זה מכונה "כלל הצבותות"

ו כג לַתֵּת לָנוּ: טעם נסוג אחור ללמ"ד
ו כה תְהִיָּה-לָנוּ: געיה בת"ו ודגש חזק בלמ"ד מדין דחיק
ז א גוֹיִם-רַבִּים: געיה בגימ"ל
ז ב תַּחֲנַם: הח"ת בקמץ קטן
ז ה כִּי-אֵם-כָּה: כי במקף ולא במונח
ז ז הַמַּעֲט: המ"ם בשווא נח
ז ח מִיד פֶּרְעָה מְלֹךְ-מִצְרַיִם: טעם טפחא בתיבת מִיד
ז י לְהֶאֱבִידוּ: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת האל"ף

הפטרות ואתחנן, ישעיהו מ א-כו:

ב עַל-לֵב: יש להקפיד על הפרדת התיבות
ד כָּל-גֵּיא: היר"ד והאל"ף נחות (אינן נקראות, כאילו כתוב ge ג בלטינית)
ז זַבֵּל-צִיץ: הטעמה משנית בנו"ן. וְנִשְׁבָּה בּוֹ: טעם נסוג אחור לנו"ן ודגש חזק בבי"ת מדין אתי
מרחיק. אֲבָן חֲצִיר הָעֵם: סדר הטעמים כאן הוא מרכא טפחא סילוק⁴
ח זַבֵּל צִיץ: טעם נסוג אחור לנו"ן
י מְשָׁלָה לוֹ: טעם נסוג אחור למ"ם והשי"ן בשווא נע
יב וְכָל: הכ"ף בקמץ רחב! (לשון מדידה)⁵
יג מִי-תִבֶּן אֶת-רוּחַ ה': טעם טפחא בתיבת אֶת-רוּחַ, יש להיזהר מדפוסים משובשים אשר
הטעימו טפחא בתיבת מִי-תִבֶּן ויש בכך כדי לשבש את משמעות המקרא, וחמור מכך הזיוף
הנוצרי ש"תכך" הטעימו בפשטא, ו"רוח ה'" במונח זקף קטון⁶. וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעֵנוּ: טעם טפחא
בתיבת וְאִישׁ ולא במרכא כבחלק מהדפוסים
יד אֶת-מִי נוֹעֵץ: העי"ן בקמץ⁷
יח תִּדְמִיּוֹן: המ"ם בדגש חזק ובשווא נע, לא בחירק, בדומה לו בהמשך פס' כה. תַּעֲרֹכוּ לוֹ: טעם
נסוג אחור לת"ו
יט וְצִרְף בְּזָהָב יִרְקַעְנוּ: טעם טפחא בתיבת וְצִרְף. תַּעֲרֹכוּ לוֹ: הטעם נסוג לת"ו⁸
כ הַמְּסַבֵּן: געיה בה"א והמ"ם אחריה בשווא נע
כג שְׁפָטִי אֶרֶץ: טעם נסוג אחור לשי"ן
כד בַּל-שִׁרְשׁ: במלרע. וְגַם-נִשְׁף בָּהֶם: תיבת וְגַם במקף ולא בקדמא
כו נַעֲדָר: העי"ן בשווא נח

ראשון של פרשת עקב

ז יג וְאֶהְבֶּךָ: העמדה קלה בוא"ו למנוע הבלעת האל"ף החטופה, הטעמה משנית בה"א והבי"ת

³ בכתר ארם צובא יש כאן מקף המחבר למילה הבאה. ר"מ ברויאר ז"ל השווה לפסוק הבא והשמיט את המקף. גם במהדורת דותן ע"פ לנינגרד אין מקף.
⁴ כן הוא גם בכתר ארם צובא ובלנינגרד. לכן אין לחוש כלל להטעמה ההפוכה בקורן.
⁵ יש שני מקומות (חוץ מכאן) ש"כל" הוא בקמץ אבל כיון שהוא בטעם הוא נקרא בקמץ רחב. משלי יט ז: כָּל אֶחָי-רֶשׁוּ שִׁנְאָהוּ; תהלים לה י כָּל עֲצָמוֹתָיו תִּאֲמַרְנָה נֹאמַר בְּסוּף "נשמת כל ח"י".
⁶ יש כאן ניסיון נוצרי מסיונרי לשרבב את רוח הטומאה לכתבי הקודש! עיין בגיליון ואתחנן סז.
⁷ בניגוד לדברי ראב"ע, אבל כא"צ [גם לנינגרד] מכריע
⁸ במקומות בודדים נסוג הטעם שתי תנועות אחורה כמו נערמו מים או יערפו טל.

אחריה בשווא נע: וְאֶהֱבֶךָ. וּבִרְכָךָ: כ"ף ראשונה בשווא נח למרות הקושי. לָתֵת לָךְ: טעם נסוג
 אחר ללמ"ד
 ז טז נָתַן לָךְ: אין טעם נסוג אחר לנר"ן
 ז כד וְהֶאֱבֹדְתָּ: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת האל"ף
 ז כה וְלִקְחֹתָ לָךְ: תיבת וְלִקְחֹתָ במלרע ואין טעם נסוג אחר, כנ"ל בהשמך הפסוק תִּנְקַשׁ בּוֹ
 ח א אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֹנֶה הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת: יש להאיץ את קריאת תיבת הַיּוֹם המוטעמת
 בטפחא, מפסיק עיקרי, להסמיכה לתיבה שלפניה שלא יישמע כאילו התביר מפסיק גדול ממנו:
 אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצֹנֶה הַיּוֹם - תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת
 ח ב הוֹלִיכֶךָ: כ"ף ראשונה בשווא נע ולא בחטף. אֲלֵהֶיךָ זָה: שני תבירים רצופים. עֲנֹתְךָ: דגש
 חזק בנר"ן, מלשון עינוי
 ח ג וַיַּעֲנֶךָ: היר"ד בשווא נח לא בפתח והנר"ן דגושה, מלשון עינוי
 ח ה יִיטֶר: יר"ד ראשונה בשווא נע, יר"ד שנייה בפתח. מִיִּטְרֶךָ: כ"ף סופית דגושה
 ח ז נְחֲלִי מַיִם: טעם נסוג אחר לנר"ן
 ח ט תֹּאכַל-בָּהּ: געיה בת"ו. לֹא-תִחַסֵּר כָּל בָּהּ: טעם טפחא בתיבת כָּל
 ח י וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבִרְכָתָּ: הראשונה במלרע והשנייה במלעיל עקב ההפסק, והשלישית שוב
 מלרע. נָתַן-לָךְ: געיה בנר"ן